

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Typografie

13. Korigování textů

www.isspolygr.cz

Vytvořila:
Ivana Michálková
Vytvořeno dne: 4. 1. 2013

Integrovaná střední škola polygrafická,
Brno, Šmahova 110
Šmahova 110, 627 00 Brno

Interaktivní metody zdokonalující edukaci na ISŠP
CZ.1.07/1.5.00/34.0538

Typografie

DUM číslo: 13
Název: Korigování textů

Strana: 1/12

Škola	Integrovaná střední škola polygrafická, Brno, Šmahova 110
Ročník	1. ročník (SOŠ, SOU)
Název projektu	Interaktivní metody zdokonalující proces edukace na ISŠP
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0538
Číslo a název šablony	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Autor	Ivana Michálková
Tématická oblast	Typografie
Název DUM	Korigování textů
Pořadové číslo DUM	13
Kód DUM	VY_32_INOVACE_13_OV_MI
Datum vytvoření	4. 1. 2013
Anotace	Dokument názorně ukazuje použití korekturních znamének v praxi.

Pokud není uvedeno jinak, je uvedený materiál z vlastních zdrojů autora.

Vyznačování chyb v textu

výměna jedné litery	výměna jedné litery	<i>Te</i>
napišeme	napišeme	<i>is</i>
výměna několika liter	výměna několika liter	<i>Teke</i>
chybějící písmeno	chybějící písmeno	<i>+ch</i>
vynechané slovo označujeme vsuvkou	vynechané slovo vsuvkou	<i>formacijeme</i>
vypustit písmeno	vypustit písmeno	<i>T23</i>
změna pořadí sousedních liter	změna pořadí sousedních liter	<i>N</i>
změna pořadí slov	pořadí změna slov	<i>213</i>
zvětšit mezeru mezi slovy	zvětšit mezeru mezi slovy	<i>Y</i>
zmenšit mezeru mezi slovy	zmenšit mezeru mezi slovy	<i>P</i>
zrušit mezeru ve slově	zrušit mezeru ve slově	<i>D</i>
udělat mezeru mezi slovy	udělat mezeru mezi slovy	<i>Y</i>

Znaménka pro výměnu, vypuštění a vsunutí

Výměna chybného písmena

Chceme-li vyměnit jedno písmeno za druhé, označíme chybné písmeno přeškrtnutím svislou čarou s vlaječkou a na okraji korekturního výtisku vedle téhož znaménka napíšeme písmeno správné. Pozor na dodržení účaří párů korekturních znamének, je možné velmi snadno, hlavně při větším počtu chyb korektury zneřehlednit a velmi tak korigujícímu sazeči zneřemnit práci. Při větším počtu oprav se držíme zásady opakování týchž znamének nejdříve po pěti řádcích, opět kvůli možným záměnám, proto jejich tvar měníme již zmíněnými připojenými vlaječkami. Při opravě cizího písmene („ryba“) je doporučeno opravu na okraji dvakrát podtrhnout.

l k
10 7c
p u'
J k
L G

Výměna několika sousedních písmen a celých slov

Při opravě nebo výměně několika po sobě jdoucích písmenech, nebo celého slova, přeškrtneme první a poslední písmeno svislými čarami, které spojíme vodorovnou linkou. Slitky ff, fi, fl, označíme znaménkem pro výměnu dvou písmen a na okraji textu připojíme pod písmena v poznámce spojovací oblouček.

l
ff
fi
fl

Vypuštění přebytečného písmena nebo slova

Přebytečné písmeno přeškrtneme korekturním znaménkem pro výměnu chybného písmena a na okraji k použitému znaménku připojíme značku pro vypuštění, kterou nazýváme deletatur. Při nutnosti vypuštění více písmen nebo celého slova postupujeme stejně, pro označení slova použijeme znaménko používané užívané pro výměnu více znaků a slov.

l
l

Vypuštění větší části textu

Vypuštění textu v rozsahu dvou a více řádků provedeme obálkovým přeškrtnutím nežádoucího textu a připojíme znaménko deleatur, a to buď ihned vedle přeškrtnuté části a není-li to možné (u vnitřního odstavce), tak na okraj pro zapisování oprav zakreslíme miniaturu přeškrtnutí se znaménkem deleatur.

23
nebo
☒ 23

Vsunutí chybějících písmen

Chybějící písmena opravíme tak, že přeškrtneme předcházející písmeno a v opravě na okraji výtisku jej napíšeme znovu s písmeny chybějícími. Pokud je v prostoru chybějícího písmene mezera, spojíme znaménkem pro výměnu předcházející písmeno s následujícím a na okraj napíšeme všechna písmena – tj. přeškrtnutá i chybějící.

125
17 same

Vsunutí slova

V místě chybějícího textu zakreslíme značku vsuvky a k jejímu dvojčeti na okraji napíšeme chybějící slovo.

V slovech

Vsunutí větší části textu

Pokud je chybějící část textu většího rozsahu, připseme ke vsuvce na okraji odkaz na místo rukopisu, kde se chybějící text nachází - tuto část rukopisu zřetelně označíme.

V nio nio. sk. 14

Vsunutí řádky nebo několika řádků

Ležatá vsuvka z okraje řádku se používá pro vyznačení chybějících řádků. plněna chybějícím textem nebo odkazem na rukopis.

Tato vsuvka je vždy do -

Oprava chybně rozdělených slov

Při chybně rozděleném slově přeškrtneme poslední písmeno před rozdělovacím znaménkem a na okraji napíšeme toto písmeno s písmenem následujícím po rozdělení, dále přeškrtneme na novém řádku první písmeno po rozdělovníku znaménkem pro opravu a na okraji připojíme k témuž znaménku deleatur.

Le's
+ 23

Znaménka pro různé změny v sazbě

Změna pořadí písmen, slabik a slov

Při výskytu přehozených písmen, slabik nebo slov provádíme opravu přestavovacími znaménky, která opět vyznačíme i na okraji ve stejné kresbě bez vysvětlivek. Při vyšším výskytu používáme vlnovky nebo znaménka hranatá.

Oprava nesprávného slovosledu

Nesprávný slovosled opravíme nadepsáním správného pořadí arabskými číslicemi, které i na okraj zapíšeme. Kolik slov číslujeme při změně slovosledu, tolik číslic uvedeme i na okraji.

1234

Přesun slova nebo skupiny slov do jiného řádku

Pokud jedno slovo nebo souvislá skupina porušuje slovo pořadí a je umístěno na jiném řádku, označíme je orámováním a spojenou šipkou vyznačíme správné umístění.

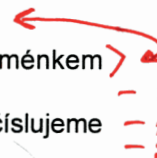
Oprava chybného pořadí řádků

Chybné pořadí řádků je pro DTP netypické, i když se může vyskytnout při psaní jednotlivých řádků – např. titulků nebo popisků.

a šipkou, která oznamuje prohození řádků.

– Prohozené dva řádky označíme znaménkem, kterými zadáváme správné pořadí.

– Větší počet řádků v nesprávném pořadí očísujeme pořadovými číslicemi s vodorovnými čarami,

Oprava chybné zarážky a zapomenuté zarážky

☒|— Chybná zarážka se vyznačuje znaménkem pro posun začátku řádku s vyznačením správné zarážky. Totéž vyznačení uvedeme i na okraji.

☒|☒|— Při zapomenuté zarážce provedeme vyznačení znaménkem pro posun textu vpravo s vyznačením zarážky jak v textu, tak na okraji.

*Posunutí textu doprava,
doleva, nahoru, dolů*

Změníme-li odstavcovou zarážku na předsazení prvního řádku, použijeme stejné označení se zakreslením odsazení všech řádků, pro posun textu nahoru a dolů se používají stejná znaménka nakreslená naležato.

Znaménka pro změnu mezer

Zvětšit mezeru mezi slovy

Pro zvětšení úzké mezery používáme znaménko, sestávající z kolmé čáry a obloučku s konci směřujícími ven (můžeme přirovnat ke klínu zaraženému do těsné mezery).

Zmenšit mezeru mezi slovy

Pro stažení mezery směřuje naopak pomyslný klín ven z mezery. Obloučky při více značeních mohou být z horní nebo dolní strany, stejný počet shodně orientovaných značek je nutno uvést ↓ i na Pokraji.

Vsadit mezeru mezi slovy

Chybějící mezeru značíme znaménkem pro rozšíření mezery, obloučky jsou ale nakresleny nahoru ↓ i dole.

Zrušit mezeru mezi slovy

Pro zrušení mezery na ne správném místě použijeme spojovací obloučky.

Odstranit přebytečný znak nebo písmeno uvnitř slova

Znaménko pro zúžení se také používá pro odstranění divisu, když je vysazen pro spojení dvou slov tam, kde být nemá (technicko-odborný), nebo pro vypuštění přebytečného zdvojeného znaku uvnitř slova.

Zmenšit mezeru mezi řádky

Zmenšení nebo zvětšení řádkového prokladu se vyznačuje stejnými znaménky jako pro změnu mezer

Zvětšit mezeru mezi řádky

mezi slovy kreslenými vodorovně. Velikost přidání nebo ubrání zadáváme v bodech.

Znaménka pro odstavec, zvýraznění nebo změnu písma

Upravit titulek

Vyznačování titulků Pokud má být na samostatném řádku, vyznačujeme je šipkami směřujícími do stran od vyznačeného textu. Na okraj do stejných značek vepíšeme způsob úpravy titulku.

< 12. men. tuč
na osu >

Nový odstavec

V případě rozdělení odstavce značíme značkou nového odstavce v místě jeho rozdělení. Toto označení nesmíme zapomenout ani po vyznačení titulku na samostatných řádek.

┌

Zrušit odstavec

Při zatažení odstavce spojíme čarou konec odstavce se začátkem následujícího.

└

Změna řezu písma

Požadujeme-li změnu řezu písma pro jedno nebo několik po sobě jdoucích slov kratších než jeden řádek, vyznačíme požadované slovo jako chybné a na okraj připišeme řez, na který má být změněn.

┌ tuč ─

Přesadit z jiného řezu písma

Změny řezu písma v délce jednoho a více řádků se mění vyznačovacím způsobem, tj. podtržením daným způsobem.

Větší rozsah textu se zatrhne na okraji a k tomuto označení se připiše změna řezu písma.

┌ kurzíva

Znaménka pro opravu technických nedostatků sazby

Vyrovnat okraj sazby	Vyrovnaní okraje sazby u řádků, jejichž okraj vyrovnan není, se vyznačí dvojitou svislou čarou u okraje aktuálních řádků. //
Vyrovnat účař	Nedrži-li ~~účař~~ textu, což by v případě DTP znamenalo buď špatný font nebo technickou chybu, vyznačíme úsek nad i pod řádkem ~~vodorovnými čarami, které jsou~~ přetaženy až do okraje, aby nedošlo k záměně s půltučným vyznačováním.
Odstranit řeku	Řeka je seskupení mezislovních mezer, které vycházejí pod sebou a vytvářejí tak souvislé světlé pruhy v sazbě, které ~~narušují~~ obraz sazby, v rozsahu tří a více řádků. Takový odstavec musí být přelomen. Vyznačení ~~provedeme~~ dvěma souběžnými čarami procházejícími řekou, na okraji je přeškrtneme obloučkem. //
Zrušení korektury	Opravy, které jsme ~~vyznačili~~ omylem na okraji otisku přeškrtneme a v textu podtěkujeme. ~~U25~~

Kontrolní otázky:

1. První text je napsán bez chyb, v druhém textu vyznač chyby pomocí korekturních znamének. (Celkem 23 chyb.)

Pravidla korigování

Vyznačování korektur se provádí černým, modrým nebo zeleným inkoustem nikdy ne červeným, nebo kuličkovým perem pomocí speciálních korekturních znamének, která jsou standardizovaná a používají se bez slovních vysvětlivek. Korektor čte otisk sazby a srovná ho s rukopisem, který má po levé straně. Zjištěné chyby vyznačuje korektorskými značkami přímo v chybném slově a stejné znaménko opakuje na čistém okraji s příslušnou změnou písmene (slova).

Pravidla korigování

Označování korektur se provádí černým, červeným nebo zeleným inkoustem nikdy ne červeným, nebo kuličkovým perem pomocí speciálních korekturních znamének která nejsou standardizovaná a používají se bez slovních vysvětlivek. Grafik čte výtisk sazby a srovná ho s rukopisem, který má levé straně. Zjištěné chyby vyznačuje korekturními značkami přímo v chybném slově i stejné znaménko opakuje na bílém okraji s příslušnou změnou písmene (slova).

Zdroje:

Ing. POP Pavel, FLÉGER Jindřich, POP Vladimír. Sazba1: Ruční sazba. Vydání druhé. Praha: SPN, 1989. 185 stran. ISBN 85-30-44/2.

BERAN Vladimír a kolektiv. Aktualizovaný typografický manuál. Vydání páté. Praha: font, 2007. 120 stran.